

EUSKAL GAIAK

ORRA AUKERA

Irakurkian zintzo argitaratzen dizkigen euskel izen efenkadak irakurkian amaika aldiz nere buruari esan ere bai:
 Aur on apaidin amaidiñek ez diton, oñatik, izen aukeratzon bururik asko nekatu.
 Azkenekoetako bat aufean daukat. Amabi nekka izen dakarzi, eta ama bi oetarik bederati, Arantza, Ez diten gure arako lagun afeñ antz aundirik. Bein bakarik aña jaso dizute, ta beñak. Inguruko guzik zoratuzako gifiun besteia.
 —Zer izen derizkizute ba?
 —Itziar polit askoa den,
 —Ba? Baña entzunegia, Neronek ere sortzi lagun ba dizkiñat izen ortakoak.
 —Ora ba Bakarne ta Nekane ez ain entzunak.
 —Ez olakorik, Egun edo biar Lolta edo Sole deitu al izateko? Ez orixe.
 —Ta Amalia, Zorenxu, zer derizkizuz?
 —Orlek oierkari asmakeriak ditun. Nik izen jator, polit eta gutxi entzun na.
 Ta ez bere alakoan, baña sortu un bere gogo befekoa: Lafaitz, Ber berak bete zikkizuten eleiz eta "registro civil" edo dalako agiriak. Ez zan hortzaz pio.
 Gure lagun ofen aur jasotzea zana ta izen bilizari ekin genion eta lanari ederetsi, ofa.
 Geroztik, amaika jasok ditugu. Ba da gure baselzetan izen edefik, Eus kalduñak Andre Mari' gana ofelako zaletasuna ta izen oriek geiago ugaldetza.
 Ora Motrikun Idufe'ko Andre Mari, Inori oñu oñe zaito gero "Idufe" nex-

ka izena izan ditekunik? Naiko lan, Ez ba itusua dalako.
 Gure bilketaren befi nonbaitetik jakin eta izen eske etofia degu lengo batean emakume bat, Orduntxe argitaratzea bururatu, apika. Irazu'n euskel izen efenkadon bateonbat ikusteko atsegina izango.
 Oñi ba, tolosar eskale begikoa ta ama edo amaidinga! emakumeak, gure lanaren etekiña.
 Gauzkoz Gipuzkoa'ko Andre Mari izenak bakarrik, guziak argitaratzea luzeegi joko bai luke.
 Oñatik Andre Mari, Azeptatun,
 Irueketa'koa, Zegaman,
 Uriarte'koa, Elgetan,
 Izakun'koa, Tolosan,
 Buñondegua'koa, Bergaran,
 Gurutze'koa, Idiazabal'en,
 Dorleta'koa, Gatzagan,
 Zikuñaga'koa, Ernanin,
 Altzagarrate'koa, Altzagan,
 Loinaz'koa, Beasain'en,
 Iru'koa, Itzason,
 Ernolopez'koa, (?),
 Zurieta'koa, (?),
 Ergiñak'koa, Bedoñan,
 Atxitain'goa, Elbar'en,
 Elizamendi'koa, Angozar'en,
 Ezozia'koa, Sorhaluzen,
 Atzpea'koa, Orñan,
 Afitokleta'koa, Zumalain,
 Lierni'koa, Mutillion,
 Urategi'koa, Azkoitin,
 Lañaitz'koa, Abalziketan,
 Uba'koa, Altzan,
 Idufe'koa, Motrikun,
 Afate'koa, Elbar'en,
 Andre Mari Zuri, Zuri izena erabilili oi omen zuten aurfeko giza ditun Ofat'ko emakumeak, Ira,
 Donosti'n 1935' ng. Garbikunde,

¿Bañan noiz da?

Gaur dala jokatu, ez dala jokatu, urte bete onetan ori det aditzen. Beren artian ez dakit zer dan igarotzen, ez dakit asiya dan bildura banatzen. Uste det ari dirala ezurak biguntzen naiko izango dute oyeñak beratzen. Len bailen ekin bada tema ori bukatzen jendia esi da ta pikka bat aspertzen, Txakolin bakika bat dira antolatzen pelotan bukatzian asitiko eraten...
 ¿Bañan nolaz bukatu ez badira asten?

Brigato

Kosziusko'ren zaldia

Kosziusko polonitar aundiak bein So leuran lagun bati bonbil bat, ardo onez bete, biñal nai zion.
 Ortarako Zeltner izena zun gizon gaste bat aukeratu zun eta bidaidirako bere zaldia eman zion.
 Zeltner izenul zanean, dasayo Kosziusko'ri:
 —Ene Jauna! Zure sakela ere ematen epa didazu, ez dizut beñ zure zaldia arduko.
 —Zer bai, —dio Kosziusko.
 Eta Zeltner'ek darantzuyo:
 —Txiroren batek bildean, txapela kenduz, ukartxo bat eskatzen zidan bakoitzean, zaldia bapatean gelditu ta, nik eskalari zerbait eman arte, etzan andik mugitzen. Eta dirua alitu zitzaidanean, ezin nun zaldia billarazi, eskalari nik zerbait ematen niolakoa, egifiaz baizik.

Txurdin

Buru garestia ta buru merkia

Poloni'n azkeneko efegea jaun zala, bere gurka matxinada bat sortu zan. Matxinaleetako bat Poloni'ko printzi- pe za neta 20,000 florifiekio saria eskefi zun efegearen buruagatik; eta efege bereerari, izutzeafen, idatzi zion lotsagabeak.
 Efegeak ordea odol otzas erantzun labor au biñal zion:
 —Zure eskutitza artu ta irakuri det. Zuk nere burua ain garestitatz eukitzeak, asko poztu nau. Nere aldetik ez nuke zure buruagatik xox bat ere emango".

LEYARRAREN ARKIERA

Poloniklariak bein Aprika'n goyaldeko itxaseritzean, Belus ibaya itxasoratzen dan tokian lur artu zuten.
 Ayen begietan ondartzu aundi bat zegoan. Afi billa asi ziran, aytetan beren p'iz eta sartayak ipintzeko.
 Afirik ordea arkitu etzutelako, itxasontzetan zama bezela zekarzten gela- gal afiak atera zituten.

Gafak asi ziran bereala zartaka bizian ta beren janari uña artu zuten. Baño... gausa argarifia!
 Gezal-ariak (piedra salitre) suaren linafraz urtu ta suatsa ta onda'fakin nastu ziran; eta ore lobel ura oztu zanean, lufean zegoen gai argi ta gardena atera zuten: leyafa zan!!
 Poloniklariak izan ziran ba gai ones- gai onen arkitzaleak.

Txurdin

Guardas forestales

170 plazas. No se exige título. Instancias hasta el 15 de Febrero. Exámenes en Mayo. Edición oficial del programa, gratis. PREPARACION. 30 pesetas mes. "CONTESTACIONES REUS". 15 pesetas.

Academia "EDITORIAL REUS"

Clases: PRECIADOS, 1. Libros: PRECIADOS, 6. Apartado 12.250. MADRID

Subasta de leña

Tendrá lugar en Hernani, en la Notaría de don Saturnino Echenique, el día 17 del actual, a las diez horas de la mañana, de 380 cargas o sea 190.000 kilos, de los montes comunes o Cillegus de la ciudad de San Sebastián. Las condiciones de la subasta están de manifiesto en dicha Notaría. EL ADMINISTRADOR
DR. ARRIETA Oido, nariz, gargan' Prim 19. Tel. 1.06.44

POXPOLINETAN

Antzeztalde batzaldiko laugarren ekina

Irangoz, esan nuan bezela, zarauz- tarak gaitun Poxpolinetan.
 Beren lana maxaxzetan antzoki- ratu nitzanean, onela esan zidan at- dian arkitu nuan Artut'atzen beribit- tzarak: "Orain ikusko dek gu nor gaitukun".
 Ta bai ikusi ere,
 Uraze zan izangetatxo apana antze- tokian agertu zigutena: gure etxerako nai genituzke alako erediak. Besaulki, idazmai, malgañeko argitxo, ereioju "modernixta", guzia oraindik ikusga- bea genun gelatxo apain, txukun ba- tean jafita. Irten nitzanean beribitza- fari egin nioza: "Orelako eredigitte os- petsuakin edozeñek jantziko likek ge- larik garestiena ere". Zorionak Afut' tarai; beren etxeak etzuan ezer galdu igandeko erakusketarekin.

ki aritu zahik: soñ alderdi bat, ezke- fiekoa uste det, gelditxo eukitzen ote duan, besterik ez.
 "Alejandro" "primera"ko antzezia- dia dute zarauzatarak. Arek papera bear bezela ikasita ekari balu, a zer OSABA egingo zuan. Etzuan ordea ala ekari, ta "apuntadorea"ren zai nabali- tu genun askotan, batez ere irufagan atalean. Antzeziari on-ona izanik, au- fera atera zuan alare bere "papera", baña indafa galdurazi zion batez ere antzerkiaren bukaerari. Gafiera "apun- tadorea", agian berez gogortxo itze- giten duana izan ditek, baña norbait bere beafean dala ikusita naitanean indafean ari bear. ta antzoki guzitik entzuten zitzaion antzeziagunak esan bear ditena; ta antzerkia bi aldiz en- tuztea baño gauza itsusgorik ez izaki. "Profesional" bati bai, geiago eska- tzen ditola esango didate zarauzta- rak beren "Alejandro"ri, baña... lane- rako gal danari eskatu bear ba, ta au "antzeziari" bikafia dute, oso bikafia.

Ata beteko neskatxa agertu zitza- gun, antzeziola iriki zigutenean, ta jendeak bereala pafari eman zion.
 Poxpolinetara juteñ zaigun jendea, zuntz... baña ez nua gaur ezertan astera, jendearekiko beste egunen ba- tean egingo det. Antzokian nola egon bear dan erakutsi beafean gera gure jendeari, antzezikizuna ari dala erne- gaitzen egon bear ezpadegu, ni atzo egon hizan bezela. Au ufengo batera- ko utzita, jo dezagun beraz aufera.

Ata beteko neskatxa genun beraz, neskañe papera egin ziguna, baña gi- zena bezela antzeziari ona, bai orixe, neskañe paper artian beintzat. Egoki aritu zan.
 Bi "señoiak" ere ez daukagu az- tutzeko, ez noski, xalero verdikin ari- tu espaziran ba. Ofatik, "estropozo" txiki batzuek ere izan zituzten, "me se lengua ja traba" edo... Ta bigafen ata- lean, ainbeste nazkatzen zituan "ar- lote" arekin "naturalegi" aritu ziran fiketan: "despreziyo" gelxiago egin izan balote, bñe-beteñ asmatuko zu- ten. Abotsez "Kloko" beste baño ar- giago aritu zan, baña biak ategin izan zitzaizkigun; ederki lan egiten dute.

Ta ona azkenik "Bixente" ere emen. Bigafen atalean arek egi zuna egi- ten dumak "antzeziari" izena irabazia dauka. Jendeak, askotan astalberik egiten baditu ere, badaki beste ba- tuzetan asmatzen, ta igandean bete- beteñ asmatu zuan, "Bixente" esku- tati utzarekin txaloka asi zanean. Ederki, "Bixente", antzeziari onak ori egiten ditek, paper moixarekin ere be- re burua nabarmendu. Itzik egin gabe egon bear zenun artan, ezin obeto egon zifian. Aufera, bide ortatik, Ez gero uste izketan gatziki egin zenunik, ez, guzia ederki.
 Gatziki esanak barkatu, ta agur ver- di.

Poxpolin-zar

Clínica estilográfica

Reparación garantizada de plumas

todas marcas plu- milla ORO, pie- zas de recambio de toda clase de plu- mas. El especialis- ta señor Manuel garantiza todas reparaciones. W- termán's Swan Conklin y similares

URBIEITA 15 (Vaciador)

Bambú

Papel de fumar

Las cejas de Mariene Dietrich y el euskera

CUARTILLAS FEMENINAS

Las cejas de Mariene Dietrich y el euskera

Mariene... ¡a! Ezegokia itxura ba- ten, euzkerazko idaziana ederaz izen- tzea; ta zenbait euskeltzelek begi itx- afez ikusi lezakena; baña es da noski earti-arauak austen dituna, beintzat noiz-nai darkiguz ontzat beste eleetan ontarako nazketak; eta ez gutxi gure izarpingietan ederaz idatziaz euzke- rrazko izenburuz, Euzkera edera eska- fi, ta edera eman. Aberiengatik noski. Nik ba aberiengatik bestera: erde- ra eskafi ta euzkera eman.

Mariene Dietrich nor dan nik esan beaifk ez dezun irakurle ori zauzkat gogoan. Agian gelago izango ditut zi- neko antzeziari ospatso onen beñik ez dutenak; euzkeltzelek artean Holly- wood'ko "izafen" dizdira zale gutxi oi dalako; baña abek ere ustekabe an- tzeziari ospatso onen beñi zerbait bai dute. Ez da beintzat inor, begi argiak ditunik, bere ezagun dan emakume bat edo beste gabetik gozera arpelke- a adiatuta ikusi ez duanik. Orain ogei urte gizeoekoaz getatu oi zana. Ga- betik gozera arkitu oi zan bat aurfeko egunean beti bezelako ikusi zuan gi- zonekoaren arpelkera aldaturaren zioa igefi eainda. Alako baten konturatu sudurpeko bizara kendu zuala, "big- to" gabe jafi zitzaigula. Berdin orain aidian emakume gasterik gelineaz; ga- betik gozera arpelkera aidatuta azal- du zaizkigu. Zer ote duten beñi ge- ditzeaz batera konturatu, bepuruko Metxoak kenduta. Begi-gufiak "a lo "zar" zale diran edo ez diran guziak Mariene" ipifiri dituzela. Augatik "izar" zale diran edo ez diran guziak dute alpa detan onen beñi; besterik ez bada, bere beñakak ospetsu egin dute- lako.

Ludi guziko emakumak antzezi- ta, (ez det esaten ludiko emakume gu- ziake?) ta besteak egiten dutela-ta, beren beñakoko itetxoak zerbait kenduta beste ero-antz beñaz jafi di- tuztenean ja zer pafegari azaldu zaiz- kigun geñen geñiak!

Arpegi bigun ta begituzun gozodun zenbait... tira; baña beste zenbait su- dir-motz, arpel-zabal, itetsu, baitza- ran, izamenak eman zien itzila beren begiak kenduta, bear bezela egiuz amaibu gabeko arpegiak dirudite.
 Baita, matrall-zabal, zuri-goria, batez ere ile oriak, ofelako bepuraz berezko itura atsegina galduta, kuku- bi edo kaabaza antza artzen dute. Bai dira begikera oñezaz beti gauz nazka- garfien bat ikusten daudela dirudite- nak ere. Beste batzuk, len begi-eder zituztenak, gafeko beren itzala ori kenduta, begi-ekkel gelditu zaizkigu. Geñenak, itetxoak ateratzean arpa- minduta, beru andiu, gofitu ta pi- kortuta dutela. Gaxoak! beren bu- ruz lan au Jaungoikoa gatik egin

Manene Dietrich, (bere egazko izena Leonor Martinez), dixiar zine- antzeziokietan ain egun, eta aurera egun eandea genotuta zegoñ antzeziari bat zan. Añu beñ-eta, bere aberkio euzkerazko antzeziari bat bear zua- iako deitu, berrio len ura zuan lanari eku, eta garane atera zan ospea ior- tuz. Berziko ekin onan guziako si- dakunza beareko izango zuan, eta ar- pefera ere aidiñ. Bere ospez, ospe- tati onela egin zitun bere ospe- mee, lize, orozak; eta ora nuanak beste emakume beñi zale guziak ere, gatziki egi ondo ark egi zuna egi- ten.

Añu ere, edo gauz batez bereala as- perru oi geruako, bai dijaz aitzua "a lo Mariene"ko bepuruko; naiz eta abek aa egi onela ipiniaz; beintzat et- jantzen zen geizoz ukitzen dituzte orain geñiak. Baña noia-nai, Jaun- goikoaren jakintza osoz izamenak egi- duñ gauz, zail ere zaila obetoago- tzen. Geñenak, dituzten bezelako utzi- ko ba-ituzteke obe.

Eta ganara, emakumeak, garbi, txu- kun eta egoki asatzea asko du, atse- gin azaitzeko. Beste nabarmenkeri oek... bisiñu besterik ez dagite ba.
 Bestetik, Beñat egi gñuzen Jaun- gukoak, beñat izan alegintzeko eman zigun asti edera alpefik gaitza, Galdutakoa beñi irizten ez dan al- dia.

Quezkero irakurle ofek esan dezun, ea baña zer duten zer ikusi, euzkera eta Mariene'ren bepuruak, nere onen izenburu ederazkoak daran bezela. Zerbait bai izarpingiak beñu argitai- du, ta irakurlearen begietan jartzen dan uñean.

Izenburu ori ofela ipifiri ez bañeñ, euzkeraz idatzari begitu ere egiten ez dion zenbait irakurlek, beti bezela utzi ko zuan izarpingia bere izkuntza da- kafenari begitu ere egin gabe. Izen- buru ofek baña, euzkeldun erdeltzale bat baño gelago gelditu-araziko zitu- irakurten. Nere onezaz ez zuan euzko- erietiak auferarik egingo, baña jorik daki euzki-irakurlearen bat irabazi ez ote duen! Eta au gaur, ezer asko da; gure euzkera maitea guziaren bear da- lako.

Eta atzipe onezaz oi ez bezela euz- kera irakurten gelditu zeran irakurle ofek, azketsi; baña jafari afeñ! gaur- tik afeñ jafaitu euzkeraz idatzia da- gona ere zintzo irakurten. Gure ele- balfutira beronen euskal ekafiko dezun ondar ale beafeko, izango da-ta.

TENE

Actividad social

AGRUPACION DE TRANVIARIOS VASCOS

Nueva junta directiva

La nueva junta directiva de esta Agrupación ha quedado constituida en la forma siguiente:

Presidente, don Antonio Elósegui,
 Vicepresidente, don Lorenzo Iribar,
 Secretario, don José María Azurmendi,
 Tesorero, don Anastasio Larrañaga.

Vocales, don Cirilo P. de Pipaón, don Mateo Vadillo y don Luis Echeburua, Delegado, don Ventura Zubillaga.

Esta directiva saluda a todas las Agrupaciones de Solidaridad de Trabajadores Vascos y se ofrece a ellas para laborar por la Causa Social Vasca.

Balderrain dar F.

Sudur - Etxafi - Belañ
 (Nariz - Garganta - Oido)

3tik - 6ta
 Izusta, 2, 3e. - Urrutiziña 1-51-20.

Mugerza Igokiak

12-763 nrut. - DONOSTIA
 Zabaleta, 12 ta 14

Ascensores Mugerza

Gordoniz, 5
 11-496 telef. - BILBAO

Oñenak eta merkienak